

Sázava a okolí

Město Sázava

Město ležící na obou březích řeky Sázavy je jedním z nejkrásnějších sázavských letovisek. Počátky jeho osídlení sahají až do období zemědělského pravěku, kdy se na jeho území těžil krystalický vápenec, ze kterého se vyráběly korálky a náramky. Na katastru obce leží dvě pravěká hradiska a slovanské hradisko z 8. a 9. století.

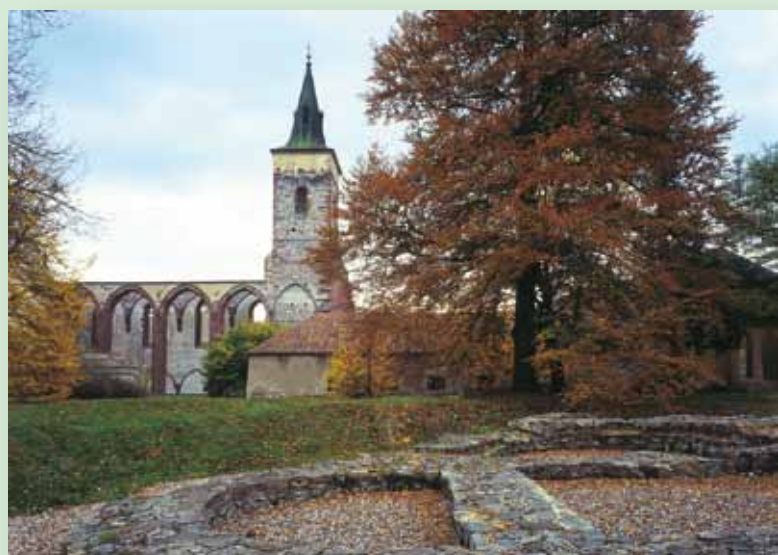
Město Sázava leží na Posázavské stezce, která je jednou z nejstarších a krajinně nejzajímavějších značených turistických cest. Vede od soutoku Sázavy s Vltavou přes Pikovice až do Čerčan a potom pokračuje podél řeky až do Žďáru nad Sázavou k pramenům Sázavy. Městem Sázava prochází také vyhledávaná Posázavská cyklotrasa.

tel.: 327 320 763, <http://www.mestosazava.cz>

Klášter Sázava

Nejstarší dějiny městečka Sázava jsou spojeny s příchodem křesťanského poustevníka Prokopa, který se zde na začátku 11. století usadil a podle legendy založil na návrší nad pravým břehem řeky benediktinský klášter. Klášter byl zrušen dekretem císaře Josefa II. v roce 1785.

tel.: 327 321 177, <http://www.klaster-sazava.cz>

Areál u sv. Martina

Odpočinková zóna, která vznikla z bývalého hřbitova v areálu odsvěceného kostela sv. Martina. Je v ní malý park s lapidáriem a venkovním pódium, v bývalé barokní hřbitovní kapli je výstavní síň.

Sklárny Kavalier

Založil je v roce 1837 český sklář a sklářský podnikatel František Kavalier. Od počátku se soustředil na tvrdé lékařnické sklo, ve kterém došel k světové proslulosti. V roce 2009 sklárny koupila firma Ojgar a přejmenovala je na Kavalierglass, a.s. Skleněné výrobky laboratorního a domáckého skla pod značkou Simax exportuje do 80 zemí světa.

Čertova brázda

Vedla z Černých Bud v Sázavě až k Chotouni u Českého Brodu. Podle legendy ji vyoral poustevník Prokop s pomocí čerta. Louka, kde se při orbě otáčeli, se nazývá Votočnice. Podle archeologických nálezů by Čertova brázda mohla být pravěkou a raně středověkou obchodní stezkou, která z Polabí postupovala přes Sázavu proti toku Blanice do jižních Čech a odtud k Dunaji. Z větší části je zoraaná.

Centrum sklářského umění

Proměnila se v něj bývalá sklářská huť František, kterou postavil v roce 1882 Josef Kavalier a dal jí jméno po svém otci. Po vybudování nových provozů sklár a nových výrobních hal ale význam hutě František klesal a pomalu chátrala. V roce 2010 byla zapsána na seznam kulturního dědictví ČR. Její záchranu si vzala za své Nadace Josefa Viewegha Sklářská huť František. V centru se nachází interaktivní expozice skla s ukázkou uměleckých děl ze sbírky Crystalex. Součástí centra jsou dílny a ateliéry, kde probíhá tvorba a aktivní prezentace sklářského řemesla pro umělce a širokou veřejnost.

Osobnosti

Ke slavným sázavským rodákům patří herec a dramatik **Jiří Voskovec** (1905–1981), který s Janem Werichem vytvořil nezapomenutelnou dvojici a proslavil moderními hrami Osvobozené divadlo. V Sázavě se také narodil známý herec **Otomar Korbelář** (1899–1976). Nesmazatelně se místním občanům zapsal do paměti **páter Method Karel Klement** (1889–1979), který má velkou zásluhu o obnovu duchovního života poutního místa a o archeologický průzkum sázavského kláštera. Se Sázavou spojili své životy také akademický malíř **Jaroslav Veris** (1900–1983), dramatik **Pavel Kohout**, akademický malíř **Oldřich Tišný**, akademický sochař **Laco Sorokáč** či spisovatel **Michal Viewegh**.

Naučná stezka Votočnice

Vede pěšinkou po nivní louce Votočnice v zákrutě řeky Sázavy. Díky úsilí místních ochránců přírody se zde podařilo vytvořit cenný biotop se zajímavou a chráněnou drobnou faunou a flórou. Součástí stezky je dřevěná vyhlídková plošina, z níž je výhled téměř na celou lokalitu. Stezka není značena, čtyři z pěti zastávek se nacházejí v přímém dohledu z vyhlídkové plošiny, pátá je o asi 200 metrů dále proti proudu řeky.

Ondřejov

Vyhledávané letovisko známé především díky observatoři ČSAV, založené J. Fričem v roce 1905 na vrchu Žalové.

Kostel sv. Jakuba Většího v Rovně u Stříbrné Skalice

Je zasvěcen patronovi horníků sv. Jakubu Většímu. Byl založen zřejmě v první polovině 12. století. Podstatnou část jeho interiéru pokrývá bohatá fresková románská malba, která byla odkryta v roce 1944. Prohlídku kostelíku lze dohodnout na telefonních číslech 606 573 781, 602 425 815 nebo 724 850 406.

Možnosti ubytování, stravování

Sázavský ostrov

Rekreačně-pobyťový areál na břehu řeky s restaurací, množstvím sportovišť a atrakcí pro volný čas, ubytování pro turisty Bisport. Tel.: 327 312 291, 602 696 680, <http://www.sazavskyostrov.cz>

Hostinec Za vodou, tel.: 327 321 599, <http://www.sazavahostineczavodou.cz>

Hotel Sázava, tel.: 773 570 007, <http://www.hotelsazava.cz>

Ubytovna Teplotechna, tel.: 606 832 629

Turistická ubytovna TJ Kavalier Sázava, tel.: 602 655 374

Tábořiště Pod Vrbou, u jezů pod klášterem, tel.: 777 640 377, <http://kemp-podvrbou.cz>

Tábořiště U Hrocha, tel.: 737 797 920, <http://taboristeuhrocha.cz>

Restaurace U Libora, tel.: 327 321 665, <http://www.restauracelibora.cz>

U Malešáka, tel.: 605 949 280, <http://restauraceumalesaka.webnode.cz>

Pivnice U Stromu, tel.: 605 949 280, <http://ustroma.firemni-web.cz>

Zajímavosti kolem řeky Sázavy

POSÁZAVSKÝ PACIFIK

Jedná se o železniční trasu z Vraného nad Vltavou přes železniční uzel v Čerčanech do Světlé nad Sázavou, která patří k nejzajímavějším úsekům českých železnic. Byla zprovozněna již na přelomu 19. a 20. století. Na trase bylo proraženo 14 tunelů a údolí musela být překlenuta mnoha kamennými a ocelovými mosty. Ten nejzajímavější, Žampach, se vzpíná na 7 obloucích přes údolí Kocour u Jílového. V roce 1899 byl díky svým 41,5 metru výšky nejvyšším železničním kamenným mostem v Čechách. Jízda proslulým Posázavským Pacifikem trvá několik hodin a během ní můžete obdivovat původní stavitelské dílo, které vzniklo v neuvěřitelně kopcovitém a skalnatém terénu v celé délce Posázavy.

ČISTÁ ŘEKA SÁZAVA

Projekt založený na práci dobrovolníků, kteří každoročně na jaře čistí koryto řeky Sázavy z Havlíčkova Brodu až do Pikovic. Je nekomerční aktivitou, která je financována z dotací obcí, příspěvků sponzorů a dalších dárců.

Přidáte se k nám? Uvítáme jakoukoli formu pomoci!

Zapojit se můžete jako • dobrovolník při úklidu na řece nebo ze břehu • poskytnutím materiální pomoci • finančním příspěvkem
Podrobnosti jsou na <http://www.posazavi.com>

ŘEKA SÁZAVA

Řeka Sázava pramení ve Žďárských vrších, mezi Kamenným vrchem a Šindelným vrchem, v nadmořské výšce 730 metrů. Ze zdejších mokřin vyvěrá Stružný potok vlévající se do rybníka Velké Dářko, odkud vytéká pod jménem Sázava. Sázava je velmi oblíbená mezi vodáky, kteří hojně využívají její část kolem Stvořidel nebo přejíznatý úsek v dolní části mezi Khranicemi a Pikovicemi. Na okraji Českého Šternberka, pod klášterem ve městě Sázava a v obci Khranice pod Týncem nad Sázavou (Kaňov) jsou vysoké, životu nebezpečné jezy s dlouhým vývařistěm. Aktuální informace o vodním stavu na <http://www.bisport.cz>.

Jez Sázava-Černé Budy se nachází na říčním kilometru 54,65. Kvůli nebezpečnému vývařistě pod přepadem jezu je jeho sjíždění možné pouze úzkou sportovní propustí u levého břehu. Je vybavena kartáčovým rybím přechodem. Přenášení možné vlevo.

Jez Pyskočely leží na říčním kilometru 49,10. Je sjízdňý úzkou sportovní propustí uprostřed jezu, pod níž jsou kamenité mělkiny. Sportovní propust je vybavena kartáčovým rybím přechodem. Za nižšího stavu vody lze loď spustit po jezu u pravého pilíře propusti nebo přetáhnout u levého pilíře. Přenášení možné vlevo.

Jez Chocerady se nachází na říčním kilometru 43,55. U levého břehu má trvale zavřenou sportovní propust, kterou lze využít pouze k přetahování nebo spouštění lodí. Za vyššího průtoku se v podjezí tvoří vodní válec. Přenášení možné vlevo.

Jez Hvězdovice leží na říčním kilometru 41,95. Vorová propust uprostřed jezu je většinou zavřená, ale za vyšších vodních stavů je pro zdatné vodáky sjízdňá přes asi metr vysoké hrzení. Za příznivého průtoku ji lze sjíždět také po levé straně jezu. Přenášení možné vpravo.

Jez Poddubí je na 40,50 říčním kilometru. Je sjízdňý u levého břehu po úzké spádové desce, na pravé straně jezu je zvýšená přepadová hrana. Pod jezem jsou kamenité mělkiny. Přenášení možné vlevo.

Jez Čtyřkoly leží na 35,70 říčním kilometru. Za optimálního stavu vody je sjízdňý u levého břehu, za vyššího průtoku se ale pod jezem tvoří vodní válec. Přenášení možné vlevo.

Stav k 1. 9. 2013. Uvedené texty mají pouze informativní charakter. Vodácký sport je potenciálně nebezpečný a vždy je nutné posoudit překonání jezu dle aktuální situace.

POSÁZAVSKÁ CYKLOTRASA

Podél řeky Sázavy, od jejích pramenů z Lísku u Žďáru nad Sázavou k soutoku s Vltavou v Davli, vede cyklotrasa č. 19 o celkové délce 245 km. Je středně náročná, vhodná i pro rodiny s dětmi. V některých částech prochází kopcovitou krajinou, jinde velmi pohodlnými cestami bezprostředně kolem řeky. Využívá zejména silnice III. třídy i cesty s řídkou automobilovou dopravou.

Projekt „Řeky se mění“ vznikl ve spolupráci čtyř místních akčních skupin – Posázaví o.p.s., Královská stezka o.p.s., Lupa pro venkov o.s., Rakovnícko o.p.s.

Partneři projektu:

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí